

З.І. Кучерук, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

О.Г. Шидакова-Каменюка, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

К.Р. Касабова, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНОЛОГІЯ ГАЛУЗІ»

Підготовку висококваліфікованого фахівця неможливо уявити без залучення студентів до самостійної роботи, яка є специфічним засобом організації й управління їх самостійною діяльністю в контексті навчального процесу, що дозволяє поглибити та отримати нові знання. Проблема організації самостійної роботи студентів у процесі вивчення дисципліни посідає важливе місце в системі підготовки майбутніх фахівців з точки зору оптимізації навчального процесу, прогнозування результатів діяльності як кожного студента, так і всієї групи, раціонального перерозподілу їх зусиль на різних етапах навчання.

Від здатності викладача правильно організувати самостійну роботу студентів, що передбачає розробку комплексу логічно побудованих дидактично-пізнавальних завдань на кожному етапі навчання, залежить пізнавально-активна діяльність студента, його мотивація до вивчення курсу, самодисципліна та самоорганізація. З огляду на це, організація самостійної роботи передбачає інтеграцію різних видів індивідуальної та колективної навчальної діяльності під час аудиторних і позааудиторних занять, що може проходити як за безпосередньої участі викладача, так і без його допомоги. В контексті оволодіння студентами дисципліни самостійна робота є необхідним етапом у процесі засвоєння знань, адекватного їх застосування на виробництві та пошуку необхідної інформації.

Кафедра технології хліба, кондитерських, макаронних виробів і харчоцентратів ХДУХТ організовує студентську самостійну роботу таким чином, щоб навчити їх засобам самостійних дій для здобуття й розуміння нової інформації, сформувати уміння й навички навчальної, наукової, пізнавальної діяльності. Як показала практика, найбільш ефективними інноваційними методами організації самостійної роботи, які використовуються під час вивчення дисципліни «Технологія галузі», є метод проектів, метод «кейс-стаді» (case-study), виконання розрахунково-графічної роботи та її презентація, самостійна підготовка до виїзних лабораторних занять на виробництві за певною структурно-логічною схемою.

Метод проектів доволі часто використовується у позааудиторній самостійній роботі. Під час вивчення дисципліни студенти виконують курсову роботу, де проектують рецептури і розробляють новітні технології продукції галузі з елементами науково-дослідної роботи. Проектна діяльність сприяє розвитку ініціативи, самостійності, організаторських здібностей, стимулює процес саморозвитку. Окрім того, метод проектів сприяє формуванню у студентів здатності самостійно визначати мету діяльності, раціонально організовувати свою навчальну працю, добирати доцільні способи для розв'язання завдання, виконувати в певній послідовності розумові, практичні дії, операції, мати уміння і навички самоконтролю і самооцінки, самостійно знаходити потрібну інформацію.

Для розроблених нами завдань за методом «кейс-стаді» (case-study) характерним є обговорення конкретної виробничої ситуації в аудиторії на основі фактів з реального життя. Студентам надається досить повна інформація з даної проблеми (відеозаписи, ілюстрації, наукові статті тощо), на основі якої вони проводять усебічний аналіз ситуації, формують шляхи вирішення проблеми, розробляють рекомендації. Даний метод сприяє формуванню й розвитку творчого мислення студентів, умінь приймати рішення у нетипових ситуаціях, використовувати набуті знання у виробничій діяльності. Пошук інформації та відповіді на запитання значно доповнюють лекційний матеріал та формують активну пізнавальну діяльність студентів.

Виконання розрахунково-графічної роботи і її презентація є важливим етапом у процесі формування професійних якостей студента. У ході обговорення студент має можливість визначити позитивні моменти подання матеріалу, запропонувати та обґрунтувати свій варіант і структуру презентації, за допомогою чого відбувається вдосконалення фахових умінь студентів, а також навичок проведення групових дискусій та обговорень.

Розроблене нами методичне забезпечення для проведення лабораторних робіт з дисципліни «Технологія галузі» в умовах виробництва включає самопідготовку за розробленим алгоритмом, що відповідає технологічному процесу виготовлення тієї чи іншої продукції. Це сприяє наближенню студента до виробничої діяльності.

Як висновок можна сказати, що застосування таких методів самостійної роботи сприяє підвищенню результативності навчання, розвиває увагу студентів, формує в них здатність міркувати, розвиває активність та самостійність, запобігає формалізму у засвоєнні знань.